

NYLON-HÚROS FLAMENCO GITÁROK

A flamenco gyűjtőnév a spanyolországi Andalúziában élő cigányok által a XVIII – XIX. században elterjesztett népzenei és táncstílusokra. Legősibb formája az ének (cante), amelyhez hangszeres kíséret (toque) és tánc (baile) kapcsolódhat.

Mivel a flamenco tükrözi a spanyol cigányok életének, a teljes emberre hatást gyakorol: életfelfogásában, öltözködésében, viselkedésében, szerep-mintáiban, teljes valójában érzékelhető a hatása. Mindenki, aki érzi, s mindenki, aki átéli, részt kap a flamenco világából. A nép az éneken, a gitárjátékon és a táncon keresztül máig őrzi a "flamenco esszenciát", a flamenco szabályait, törvényeit.

A flamenco kialakulásában négy kultúrának volt kiemelkedő szerepe, de ezen felül még számtalan hatás kimutatható:

- a helyi andalúz parasztzene;
- a cigányok összetett zenei hagyományai (egyik részük ugyanis Európán keresztül, másik részük pedig Észak-Afrika felől érkezett a mai Spanyolország területére);
- az arab-mór hagyományok, ahol a zenés líra jutott kiemelkedő szerephez;
- szefárd-zsidó zenei hagyományok;
- indiai, perzsa, balkáni népzenei, valamint bizánci egyházzenei hatások, amelyek részben cigány, részben arab közvetítéssel jutottak el odáig;
- a gyarmatosítással összefüggésben Dél-Amerikai és Nyugat-Afrikai hatások is beépültek a flamencóba.

A hangszeres kíséret eleinte csak tapsot, vagy egyszerű ütőhangszereket alkalmazását (botok összeütését, zaj keltését kocsmasztalon, cajón használatát) jelentette. A gitár, bár már a XV. századtól vannak a használatára vonatkozó adatok, csak viszonylag későn, a XIX. század közepétől lett általánosan elterjedt hangszer. A gitárjáték is átvette az éneklés ritmikai és dallambéli sajátosságait. Azóta a színpadi flamencónak megjelent a csak hangszeres formája is, amely eredeti közegében elképzelhetetlen lett volna.

Ma is vitatott kérdés, hogy a flamenco gitár különleges hangzása milyen arányban adódik a hangszer építési anyagából, konstrukciójából, és mekkora ebben a zenész hozzájárulása, a sajátos megszólaltatási mód hatása.

Bár egy laikus szemlélő, vagy egy kezdő gitáros első ránézésre ugyanolyannak lát(hat)ja, mint a hagyományos nylon-húros klasszikus gitárt, több szempontból is eltérnek egymástól.

A flamenco gitár felépítésében, főbb méreteiben megegyezik ugyan a klasszikus gitárral, ám a hangszer teste kissé laposabb, kisebb kávaszélességű, rendszerint könnyebb építésű, a felhasznált faanyagoknak köszönhetően külsőleg világosabb megjelenésű, húrlába alacsonyabb, húrnyomása, vagyis a húroknak a fogólap síkja fölötti magassága kisebb. A gitár fején mechanikus hűrgépek helyett néha fa kulcsokat használnak. Az igazán hagyományos kivitelben nem készítenek belőle cutaway-eset, ám természetesen ma már mindenféle kivitelben, akár elektroakusztikus változatban is kapható.

Rendszerint két eltérő modellt és azok különböző árfekvésű változatait gyártják „guitarra de concierto” (vagy „clásica”), illetve „guitarra de flamenco” neveken.

Ezeknek a gitároknak a tetőanyaga hagyományosan szinte mindig lucfenyő, hát- és oldallapjuk világos színű és könnyű ciprusfa, az olcsóbb változatokon pedig szemes jávor, „sicomoro”. A régi időkben ugyanis a spanyol romák nem engedhettek meg maguknak drága anyagokból, például riói paliszanderből készült gitárokat, így maradt a mindenhol kapható, olcsó, de érdekes hangot adó fafajta, a cyprus.

[Íme, egy rövid film a flamenco gitárok készítéséről.](#)

Hazánkban kiváló flamenco gitárokat vásárolhatunk [például itt 53.000,- Ft-os ártól](#) (2012. októberi ár).

Feltűnő ismertető jegyük lehet, hogy a flamenco zene sajátos igényeihez alkalmazkodó intenzív játékmód miatt a hangszeretőre a hangszer védelme céljából gyakran koptatólapot, „golpeador”-t ragasztanak, amely igényesebb kivitelben átlátszó, de lehet a más (fémhúros akusztikus vagy elektromos) gitárokéhoz hasonlóan fehér vagy fekete is. A különbség más koptatólapokhoz képest, hogy ennél nem csak a hangszer alsó felén, hanem alul-felül, a húrláb teljes szélességében, vagy akár annál is szélesebben húzódik.

A flamenco különleges játékmódja másfajta pengetési módot, és másfajta húrokat is igényel.

Ilyen húrkészletek vásárolhatóak [például itt 4.210,-Ft-os áron](#) (2012. októberi ár).

A gitárjáték az 1840-es években Nyugat-Andalúziában kezdett egyre szervezettebben beépülni a flamenco előadásokba egyidejűleg azzal a folyamattal, amelynek során a műfaj egyre inkább nyilvános, professzionális művészi kifejezési formává vált.

Az 1960-as években [Manitas de Plata](#) tette népszerűvé a flamenco gitárt.

[Manitas de Plata játssza a Por el camino de Ronda-t.](#)

[Öreg roma nem vén gitáros – Manitas de Plata 81 évesen egy 2002-es felvételen.](#)

„A cigány próféta” címmel a francia Lallouz International Magazine készített Manitas de Plata-val exkluzív zenés videóriportot – a riport [1. része](#), valamint a [2. része](#).

Az 1960-as évek végén, illetve az 1970-es években [Paco de Lucía](#) forradalmasította a flamenco gitározást.

[Paco de Lucía zenekarral játssza az Entre dos aguas-t ezen az 1976-os felvételen.](#)

Azután az 1990-es évek elején a [Gipsy Kings](#) -nek köszönhetően a pop-flamenco futótűzként terjedt a világ minden részén. A Gipsy Kings egyébként nem csak zeneileg, hanem vérségileg is rokonságban áll Manitas de Plata-val.

[A Gipsy Kings játssza az egyik legismertebb számukat, a Volare-t.](#)

[Ez a Gipsy Kings honlapja.](#)

[Természetesen se szeri, se száma a jobbnál jobb flamenco előadóknak.](#)